

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 3. aprila.

— r. — Ravno sedaj oglašil se je v židovskem časopisu „Neue Freie Presse“ nekov slovenski Nemec, ter s potnim obrazom skuša dokazati, v kako barbarstvo da bi se pogrenili Slovenci, če bi mej nami zginila tako zvana nemško-ustavoverna klika. Ta članek spisan je po znanem receptu, vsled katerega je vse dobro mej nami izvir nemških talentov, vse slabo pa prvotno slovensko. Oče tega članka je gotovo kak Nemec, ki živi mej nami, ter je navdahn tistim besnim sovraštvom do vsega slovenstva, katero navdaja fanatično klika, katerej zapoveduje triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey! Ta klika, ki se sestavlja v prvej vrsti iz površno olikanih birokratov, penzionistov in drugih tacih elementov, ima prepričanje, da je slovenstvo gola sanjarija, da brez Nemcev ničesa opraviti ne moremo, in da takoj poginemo, če se germanizacija ne bode vedno s tako energijo pospeševala, kakor se je pospeševala do sedaj. In zakaj je ta klika o vsem tem prepričana? Samo za tega delj, ker je to leto za letom v glavo ubija triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey!

Ta klika prepričana je o tem, da nijma slovenščina nikake prihodnosti, da nij narodna stranka ničesar druga, kakor kup lenuhov in neslanih kričačev, in da ta stranka gori samo za reakcijo in ne za pravi blagor ljudstva. In o vsem tem je ta klika samo za tega delj prepričana, ker jo pase s tako duševno zelenjavno leto za letom triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey!

Dokler bode vladal ta triumvirat, ne bode miru mej nami! Iz golega fanatizma ne vidi in ne sliši nič nemška naša klika, in to samo za tega delj ne, ker neče triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey, da bi videla in slišala! V jedno mer se kriči, da je nemštv in kultura vse jedno. Popolnem pa se pozabi, da je od časov zatrte reforma-

cije imelo germanstvo oblast in moč po slovenskih deželah, da je več kot sto in petdeset let to germanstvo absolutno vladalo mej nami in da v dolgej tej periодi nij doseglo niti toliko, kolikor je dosegla narodna ideja v desetih letih! Če sedaj naše ljudstvo snažneje stanuje, če so naša polja bolje obdelana, če je želja po oliku izbujena v vsakej slovenskej vasi, če je po kmetih mnogo menj pobjejev in če je branje in pisanje doma skoraj v vsakej kmetskej koči, nij tega doseglo nemštv vsto in petdesetih letih, nego slovenska knjiga, ki se je mej bojem in trudom izdavala v zadnjih štiridesetih letih! Slovenstvo je v pol stoletja mnogo več doseglo, kot nemštv v dveh stoletjih! Ali tega ne bode naša nemška klika nikdar sprevideła, dokler bode pod jarmom triumvirata Deschmann-Schaffer-Schrey! Nasprotno živi pa ta klika v strašnej samosvesti. Prepričana je, da tiči vse delo po deželah slovenskih na njenih ramah, da so vsi duševni proizvodi pognali na njenih tleh, in da poganja logično mišljenje mej nami samo na njenih zelnikih! In vse to zatega delj, ker to triumviri Deschmann-Schaffer-Schrey trdijo dan za dnevom, ter se svojim čestilcem predstavljajo kot izborni duševni delavci in kot pregnani pionirji nemške kulture! Ali tega jim pa ne povedo, da je v teh dveh jedini cvet nemšta mej nami tist zakotni listič, ki je prava duševna besnica in sramota nemškemu jeziku! V istini triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey ne bode imel drugega historičnega spomina, nego da je napajal s svojo inteligenco, da ga lističa jetične predalčke! Ali to je brez dvombe velika zasluga!

Časih se nam smilijo intelligentni nemški volilci, ki so dani v pest nemškej tej kliki. Kar pravijo Deschmann-Schaffer-Schrey, to je političen evan-

gelj; vsaka iz dunajskih židovskih listov posneta in precepljena fraza teh gospodov velja kot nezmotljiva dogma! Nemški naši sovolilci so marijonete, ki morejo marširati in plesati, kakor gode absolutistična triumvirat! Kako komedijo igrali so zopet ravnikar z nemškimi našimi sovolilci! Dejali so: mi nečemo postavljati nikakih kandidatov za mestni zbor; gospodje volilci pridite vi, in izvolite si sami kandidate! In gospodje volilci so prišli in ko so bili zbrani, vstal je sedaj triumvir dr. Schrey, sedaj triumvir dr. Schaffer in sedaj zopet triumvir Deschmann. In vsakdo izmej njih nasvetoval je kandidata, katerega so potem morali sprejeti gospodje volilci. In sedaj bodo kričali, da so gospodje volilci sami si izbrali kandidate, ali v resnici bili so volilci zopet samo marijonete, ki so plesale, kakor je vrvico „čukal“ triumvirat Deschmann-Schaffer-Schrey! Sedaj naj nam pa kdo pové mesto, v katerem bi si olikani volilci pripustili, da bi se tako nevredno z njimi počenjalo! Čuje se tu in tam, ali vsaj šepeta se skrivnostno tu in tam, da so bolj intelligentni nemški naši sovolilci uže do grla sitih treh političnih terorizantov, in da bi jih radi položili v grob, če bi se ta pokop lepo in mirno izvršiti dal! Moj Bog, to tudi čuda nij, da so se konečno olikanejši elementi mej nemškimi našimi soščani naveličali uže te duševne inkvizicije! Kdo bode tudi vedno živel v atmosferi, v katerej je prepovedana vsaka misel, če nij bila poprej dejana v cenzuro triumvirata Deschmann-Schaffer-Schrey! Nemške svoje someščane opozorujemo torej, da se takoj pri prihodnjej mestnej volitvi na prav prijeten način lahko iznebjijo političnih triumvirov in sicer s tem, da ne volijo kandidatov, katere jim je usilila in urinila trojica Deschmann-Schaffer-Schrey. In mi smo prepričani, da bode nastal mir v tem mestu in v tej deželi v tistem hipu, ko bode smrtno zadet ab-

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Málovrh.)

Druga knjiga.

III.

(Dalje.)

„Nadejajoč se od vas izvestnih poročil, pozvala sva vas sem.“

„V tem slučaji,“ nadaljeval je Solomin, „vama še jedenkrat povem, da smeta še dolgo dolgo ostati. Ako pak hočeta to hišo zapustiti, ker se ljubita in se drugače dobiti ne moreta, v tem slučaji ...“

„No, kaj bi bilo v tem slučaji?“

„V tem slučaji ne preostane mi nič druga, nego vama vse dobro želeti ter, kakor se obično reče, vaju podpirati, kolikor mi je mogoče. Kajti vas, draga gospica, kakor njega imam od tedaj, ko sem vaju videl prvikrat, od srca rad.“

Nehote stopila sta Marijana in Neždanov vsak na jedno stran k njemu in ga prijela za roko.

„Recite nama, kaj bi storila?“ povzela je Ma-

rijana. „Vzemimo, da se revolucija še ne začne tako kmalu . . . toda pripravljanje za njo, katerih tu ne moreva vršiti in ki jih nama bodete vi odredili, zahtevajo, da odtečeva od todi; ako bi samo znala kam . . . Pošljite nazu, kamor koli! Je-li da bodete to storili . . . ,“

„Kam?“

„V narod! . . . Kam drugače, nego v narod?“

„V gozde!“ mislil je nehote Neždanov, spominivši se poslednje poljske insurekcije in Paklinovih besed.

Solomin pogledal je srpo Marijano:

„Vi hočete narod poznati?“

„Da, to je, nečeva samo narod poznati, nego delati hočeva zanj.“

„Dobro; obetam vam, da se bodete ž njim upoznali. Imeli bodete priliko tudi zanj delati. I vi Neždanov, ste li tudi vi pripravljeni za njo iti in delati za narod?“

„Dakako da sem pripravljen!“ vzklikanil je ta hitro.

„Džagernaut!“ prišle so mu zopet Paklinove besede na pamet. — „Evo zopet pride tisti strašni težki voz in jaz čujem civiljenje in drdranje koles!“

„Dobro,“ rekel je zamišljeno Solomin. „A kdaj hočeta uteči?“

„Zaradi mene koj jutri,“ vela je Marijana.

„Dobro, ali kam?“

„Ts . . . tiho . . .“ ščebetal je Neždanov . . . ,nekdo gre po hodniku.“

Vsi so nmolknili.

„In kam mislite zbežati?“ ponavljal je Solomin tiso.

„Tega baš ne znava,“ odgovorila je Marijana.

Solomin pogledal je Neždanova, toda ta pomagal je samo z rameni, da bi naznamenoval, da tudi ne vé kam. Zamišljen utrnil je Solomin s prstoma jako pazljivo luč ter potem rekel:

„Veste kaj, moja draga. Vi dva prišla bodeta k meni v tvornico. Lepo sicer kaj nij, ali varno. Tam vaju nihče ne najde, kajti tam imam sobo, kjer vaju nihče iskal ne bode. Zdaj samo glejta, da prideta tako tja, da vaju nihče ne vidi; mi vaju ne izdamo. Ako morda mislita, da ne, ker je v tvornici mnogo ljudij, to vama velim: baš to je dobro. Kjer je mnogo ljudij, tam se težko koga najde. — Hočeta-li?“

„Samo zahvaliti se vam moreva za to,“ rekел

Iz državnega zbora.

Debata o volilnej reformi.

Z Dunaja, meseca marca. [Izv. dop.]

(Dalej.)

Dr. Herbstu, kolovodji levičarjev, govoril je grof Hohenwart sledeče:

Obrnem se zdaj k spoštovanemu g. poročevalcu manjšine, kateremu moram se ve da malo več časa posvetiti. Ta gospod govornik, kateremu se je zopet posrečilo, debati uže v naprej pritisniti nekakov napet znak (dobro na desnici), izgovoril je v svojem govoru tako obilje kovarnih in deloma neresničnih trditev (Prav dobro! na desnici; ugovarjanje na levici.) Velečesta gospoda! Neprestanim provokacijam, s katerimi zaganjala se je spoštovana opozicija od početka zasedanja državnega zbora ne le proti visokej vladi, ampak tudi proti večini zbornice, nijsem do zdaj niti s slovko odgovoril. Menim torej, ne da bi bil neskromen, da smem prosliti, naj visoka zbornica slednjič po tako dolgem času tudi meni privošči malo besedij za odgovor in naj dovoli; da slednjič tudi jaz spoštovanej opoziciji, ki se vedno in vedno le s tem bavi, kar počnemo ali ne storimo mi, pokažem zrcalo njene delavnosti. (Dobro! na desnici.) S tem menim, čestita gospoda, ustreči samo le dolžnosti, ki mi je naloga moje stališče v mojej stranki in katerej sem, kakor to denes očito priznavam, na temelji žalibog krivega mnenja do zdaj nalašč šel s poti.

Mene je namreč res navdajala nada, da, če bode spoštovana opozicija le jedenkrat premagala prvo in prav zanimljivo bolest, da je iz vsemogočne večine najedenkrat postavljena v manjšino, se bode samo od sebe napravilo prijaznejše skupno življenje in skupno delovanje mej obema velikima strankama zbornice in ko je ta moja nada pala uže zelo globoko, bila je ravno jedna beseda spoštovanega gospoda denašnjega poročevalca manjšine, ki je to nado v meni oživelva vnovič. Prešlo je menda malo več nego leto, ko je opozicija praznovala šestdeseti rojstni dan svojega odličnega vodje na prav slovensen način in pri tej priliki, gospoda, pripetilo se je, da je slavljenec oslavljen od svojih pristašev, govoril lepe besede: Nemci v Avstriji napravili so besede velicega cerkevnega očaka za svoj program:

In necessariis unitas,
in dubiis libertas,
in omnibus caritas.

Caritas, tako nadaljeval je spoštovani gospod govornik, dobrovoljnost morajo pajdaši imeti jeden z drugim, oni naj ne sumničijo mišlenja, temveč čestijo prosto mnenje vsacega posameznega.

Prižnam vam, gospoda, da so te besede, govorjene iz teh ust, na me napravile mogočen utis.

je Neždanov srčno; Marijana pa, katerej nij bila iz početka ta misel po volji, vzkliknila je zdaj radostno. „Dakako! Dakako! Kako ste vi dobri! — Toda dolgo naju ne bodete tam imeli, nego naju bodete poslali — saj vesta kam!“

To odvisno bode od vaju. Ako bi hotela v zakouski stan stopiti, je tudi v tvornici možno. Blizu mene stanuje moj sestrič pop Sosim, ki vaju koj zaroči.“

Marijana se je sladko nasmehljala, a Neždanov stisnil je še jedenkrat Solominovo roko. Potem je vprašal:

„Ali pa tudi vi zaradi naju ne bodete imeli nobenih sitnostij?“

Solomin pogledal je Neždanova iz strani.

„Zaradi mene bodite brez skrbij. — To vprašanje je potem nepotrebno. Mojemu gospodarju je le do tega, da mu tvornica pošteno nese, za vse drugo se ne briga. Od njega ne bodete ni vi ne vaša ljuba gospica nobenih neugodnostij imeli. Tudi delavcev se nij bat. Samo oznanite mi, kdaj vaju imam pričakovati.“

Neždanov in Marijana sta se pogledala. Pojternjem vse zgodaj ali morda jeden dan kasneje,“ rekel je naposled Neždanov. Čemu bi delj čakali;

Komur je, kakor meni, čast, poznati dolgo vrsto let gospoda poslanca kmetskih občin Tešinskih, ta véda je spoštovan gospod poslanec v svojem parlamentarnem življenji, ki je polno množih del, dokazal uže vse, kar je bilo mogoče, samo jednega še nikdar ne, namreč dobrovoljnosti proti mnenju družih. (Prav dobro! Izvrstno! na desnici.) Moral sem si torej reči: program njege prošlosti to nij bil, na kateri je kazal gospod poslanec pri tej zanj toli svečanostni priliki, moral je torej biti jedino le program bodočnosti, ki ga je spoštovan vodja levice oznanjal za se in za svojo stranko. (Dobro! na desnici.)

No, gospoda, na izvršenje tega programa čakal sem do sedaj zastonj; skušnja jednega ceha leta pa me je uverila, da lepi ta program nij bil drugač, kakor lepa fraza. (Dobro! na desnici.)

Citajte, gospoda, vse, kar so spoštovani člani opozicije v teku jednega leta govorili v volilnih in strankarskih shodih in v takozvanih „parteitagih“, kar so pisali v svojih glasilih, spominjajte se vseh govorov, ki smo jih čuli tu v tej visokej zbornici in vi boste težko kaj drugač našli nego ob rekonvanja in sumničenja visoke vlade in večine te visoke zbornice. (Oho! na levici; dobro! na desnici.)

Grof Hohenwart nadaljuje naslednje: No, gospoda moja, sedaj se ne bojuje več proti mnenju nasprotnika, ne zoper uzroke, ki jih navaja on za svoje mnenje, čestita opozicija naskakuje z vso močjo osebo nasprotnikovo, bodi si, da sedi na teh (desnih) klopeh, bodi si na onih (ministerskih) stoleh. (Dobro! na desnici.) Poskuša se nasprotnika pred ljudstvom sramotiti, sumničiti njegove težnje. (Dobro! na desnici.) Da, ako je to dobrovoljnosten, ki se nam je objubovala v onem lepem programu, ako se tako spoštuje nazore nasprotnikove, potem svojega nemškega maternega jezika ne razumem več (Dobro! na desnici) in gospoda, ko so se novembra lanskega leta zopet otvorila vrata te dvorane, pozabil je uže oni lep program proučitelj sam, in zedinjena levica zapisala je drug program na svoj prapor, a ne program dobrovoljnosten, pač pa program strasti, program, ki je po mojem, a ne samo po mojem prepričanju velike stranke, ki nij v zadregi ni o talentih ni o parlamentarnej rutini, da svoje nazore privede tudi v manjšini do veljave, gotovo nevreden. (Ugovarjanje na levici. Dobro! na desnici.) ker jo morda nasproti njenemu boljšemu prepričanju (Ugovarjanje na levici.) z neogibno potrebo sili na pot obrekovanj, sumničenj, zavlačevanj.

(Poslanec dr. Herbst: Gospod predsednik, spada li to k stvari? — Velik hrup in vrišč na levici, klici: „To je vender nezaslišano!“ „To nij res!“ „Na red!“ „Po-

dimo ven!“ Glasno priznavanje in plosk na desnici in klici: „Poslušajte resnico!“ Predsednik zvoni nekaterekrati. Herbst škili vedno na predsednika, ter se napravlja, kakor da bi hotel oditi iz dvorane; Suess, Beer in drugi gredó ž njim; ker se Herbst še obotavlja, gredó drugi pred njim do levih dveri; Herbst pa zavije k predsedniku, kateri mu šepne nekaj besedij, sedaj vrne se Herbst zopet mej poslušalce; nikjer pa ne najde miru, razjarjen koraka neprenehoma sem in tja, govoril zdaj s Suessom, zdaj z Beerom ali Fürthom naglimi besedami; Hohenwart pa mirno nadaljuje svoj govor.) Saj je vender vsak uspeh, ki ga doseže visoka vlada ali večina te visoke zbornice v katerem koli pogledu, da rekel bi, samo priznanje njene dobre in poštene volje uže pobitje onih, ki so podpisali začni novemberski program. (Ugovarjanje na levici. Vrlo dobro! Izvrstno! na desnici. Predsednik zvoni.)

Gospoda! Temu programu, na kateri nas je deloma tudi danes spomnil gospod generalni govornik opozicije, udana je zedinjena levica od tega časa s tako zvestobo in doslednostjo, ki bi pač bili vredni boljše stvari. (Dobro! na desnici.) Iz tega programa izvirajo predlogi manjšine, iz njega izvira tudi govorjenega poročevalca.

Kar se tiče najprvo slednjega, pričel je gospod govornik s tem, da bi visoko zbornico poučil o razpravah gledé predmeta debate. Spomnil je na obširen izkaz, iz katerega razvidi se prirast ónih, ki zadobé volilno pravico, ako se sprejme petakarski census. Na ta izkaz kazal je in rekel, da nam je danes bil od vlade naznanjen obširni izkaz v ta namen, da pokaže, da celo visoka vlada dolgo časa nij mogla pojmiti, kako daleč da segajo naši predlogi, da bi to, kakor se je zopet izrazil, še manj mogoče bilo ubogemu udu njegove stranke.

No, gospoda, jaz menim, da vas je izjava gospoda ministerskega predsednika popolnoma uverila, da je vladi popolnem jasno, kako daleč da segajo naši predlogi. pridejati pa mi je še, da je trditev čestitega gospoda poročevalca manjšine popolnem neresnična. Ta izkaz vlada nij stoprav sedaj predložila visokej zbornici, temveč ga je vlada predložila uže odboru in sicer v početku njegovih razprav (Čujte! čujte! na desnici), torej za časa, ko ukrepa odborovega še nij bilo. Namen istega torej nij bil ta, objasniti, kako daleč da segajo odborovi ukrepi in tudi nij mogel biti, temveč je izkaz bil prosti na pogoji utemeljen, da se zmeni dosedanja meja volilne pravice in da na njeno mesto stopi census 5 gld. To razkladal je vladin zastopnik odboru, torej tudi gospodu dr.

Dalje v prilogi.

jaz se vsak trenutek nadejem, da se mi služba odpove.“

Solomin je ostal in rekel: „Jaz vaju budem celi teden pričakoval in ves čas doma ostal ter vse pripravil kar treba.“

Marijana se je od njega poslovila: „Z Bogom, dragi dobri Vasilij Fedotič . . . Je li da se tako zovete?“ vprašala ga je prijazno.

„Da, tako se zovem.“

„Zdravstvujte — do svodenja! In hvala, srčna hvala.“

„Zdravstvujte . . . Lehko noč dušica!“

„Z Bogom i vam Neždanov! Do svodenja jutri . . .“ je dodala in hitro odšla.

Oba mlada moža sedela sta nekaj časa tiho in mirno.

„Neždanov,“ začel je Solomin — in zopet utihnil. — „Neždanov, povejte mi, kar o tem dekletu veste. Kakšno je bilo njeno življenje do denašnjega dne? . . . Kdo je? . . . Zakaj je tu? . . .“

Neždanov povedal je na kratko vse, kar je onaj vedel.

Solomin je pazljivo slušal ter rekel, ko je on zvršil:

„Neždanov, pazite na to deklico. Kajti . . .

ako bi se jej kaj pripetilo . . . Vi bi imeli velik greh na vesti! Z Bogom!“

Solomin je odšel, a Neždanov ostal je v sredi sobe stojé. „Ah, bolje je na to ni misliti!“ mrmral je na pol glasno in se v posteljo vlegel.

Ko se je pa Marijana v svojo sobo povrnila, našla je ondukej majhen listek sledeče vsebine.

„Jaz vas obžalujem. Vi se boste uničili. Premliste, kaj delate. V kakšno brezno boste pali? Čemu in za koga?“

V celej sobi duhtelo po onem finem parfumu kakor ga obično Valentina Mihajlovna rabi; brez dvojbe je jedva to sobo zapustila. Marijana vzela je pero in na isti listek zapisala:

„Vašega milovanja mi nij treba. Bog zna, kdo je bolj milovanja potreben, jaz ali vi; samo da bi jaz ne hotela na vašem mestu biti, vem gotovo.“

„M.“

Listek pustila je na mizi vedoč, da ga dobi Valentina Mihajlovna gotovo v roke.

V drugo jutro sešel se je še jedenkrat s Sipaginom ter mu ponudbo, prevzeti vodstvo tvornice odbil; na to odpeljal se je domov. Mej potom našljala so ga razne misli, kar se je drugače redko kdaj zgodilo. Mislij je na Marijano in na Neždanov.

Herbstu na popolno jasen in nedvomljiv način. (Dobro! na desnici.) Zeló neprijetna zadača je res, da moram take navlaščene spake tu razjasnjevati. (Dobro! Dobro! na desnici.) A, gospoda, rekel sem vam, da je govor gospoda poročevalca izviral iz novemberskega programa in dolžen sem, da vam to tudi dokažem.

(Dalje prihodnjič.)

Politični razgled.

Netranje dežele.

V Ljubljani 4. aprila.

„N. Fr. Presse“ pripoveduje s silno prepričevalnimi besedami svojim vernim, da se proti zahtevanju slovenskih državnih poslancev, naj se upelje slovenština v šolo in urad in naj se premesti nadodsodnija iz Grada v Ljubljano, vlagajo „energični“ protest. Toliko čuta za resnico pa ima vender še ta list v sebi, da potem tudi našteje one občine, ki so vložile tak energičen protest. In koliko jih našteje? Jedno — mariborsko! Več kot jedne niti znana židovska lažnjivost in pačenje resnice imenovati ne more; in še pri tej občini, — če je res vložila protest — moral je Duhatsch havzirati za glasove in siliti odbornike, blizu tako se glasi poročilo v „N. Fr. Pr.“. Potem pa se najivno dodaje poročilu, da jednak izjava namerava tudi deželni šolski svet goriški. Končno pa se dostavlja: „Morda bodo ti protesti in izjave za kratko zasedanje v maji prepričili urešnjenje slovenskih želja; če bodo pa v jeseni glasovi slovenskih poslancev zopet dragoceni, potem izpolnila se jim bode želja za željo.“

Dzaj ko je prenehalo za nekaj časa delovanje državnega zborna, ozirajo se listi, osoito češki, na dneve pretekle parlamentarnega delovanja in v tem opazovanji pridejo do zaključka, da se je obrnilo na bolje. Desnica se je po nekaterih udih povečala, okreplila in vrlada, ki se je prej zibala meju desnice in levico, jela se je zdaj bolj oslanjati na desnico. V parlamentu izrekli so se tudi ministri, da popolnem odobravajo postopanje desnice, in tako spravili so se nekateri velevažni zakoni v življenje. V tem ko je rasla in se krepila v lojalnem postopanju desnice, padala je levica in tudi popolnem padla. V kakej samovesti vstopila je levica začetkom zasedanja v državnem zboru, razvila zastavo nacionalne zvezne in prodložila državnemu zboru razne interpelacije o Kuhljaku. In oborožila se je levica z vso zgovornostjo, združila vse mogoče napade na ministerstvo, izlila ves svoj srd proti zdanju vladi — vsa sramota pala je le nazaj na njo. Tako stoji desnica močna, levica uničena in vrlada oslanjati se mora na desnico — pričakovati nam je res boljše bodočnosti.

Kako nekateri vladni organi spoštujejo §. 19. drž. tem. zak., na katerega so prisegli, pojasnjuje slučaj, ki se je dogodil v Inzersdorfu. Tu živeči Čehi vložili so pri okrajnem glavarstvu v Sechshausu prošnjo, da bi smeli imeti ljudski shod, da bi se razgovarjali o ustanovitvi šole in knjižnice za tam živečih 4000 Čehov. Vlada pa je odbila to prošnjo in prepovedala shod, „ker bi se pri tem shodu obravnavalo česko, v Dolenjej Avstriji pa je vender nemščina deželni jezik.“ „Tribüne“ poročajoč o tem slučaju dostavlja: „Na ta način si morajo ne le v

nova; zelo se mu je, da, ko bi on zaljubljen bil — on Solomin — izgledal bi drugače in se tudi drugače vedel. Ali, si je mislil, ker se mi to nikdar dogodilo nij, tudi slutiti ne morem, kako bi izgledal.

Spomnil se je mlade Irke, ki jo je bil v nekej prodajalnici videl; spomnil se je, kako krasne, skoro črne lase in plave oči je imela — in kako ga je žalostno gledala, ko je dolgo po cesti gori in doli hodil ne vedé, bi se li ž njo seznanil ali ne. — Bilo je to v Londonu, kamor ga je bil njegov principal poslal, ter mu mnogo novcev zaupal. Skoro da je v Londonu ostal in svojemu principalu denarje nazaj poslal; tako velik utisek naredila je lepa Poli nanj. — Nje ime je slišal, ko jo je neko drugo dekle v prodajalnici poklicala. Ali vender se je sam premogel in se povrnil k svojemu principalu. Poli bila je lepša od Marijane, ali ta ima je isti upitno — žalostni pogled — in je Rusinja! . . .

„A kaj naj vse to pomeni?“ vprašal se je Solomin na pol glasno: „zdaj se celo za tuje neveste brigam!“ Odpel si je sukno, ko da hoče s tem vse nadležne misli otresti. Baš o pravem času približal se je zdaj tvornici, kjer je pri vratih zapazil zvezstega Pavla.

(Dalje prih.)

Inzersdorfu živeči 4000 Čehi, marveč vsi Francoze, Italijani, Poljaki in Jugoslovani, če se hote razgovarjati o svojih interesih, pomagati — z lajanjem.“

Da si se je uže toliko in tolkokrat pisalo o shodu na šega cesarja z laškim kraljem Umbertom in se ravno tolkokrat preklicalo, vendar se nekateri listi še vedno bavijo s tem shodom. Po najnovejših njihovih poročilih se shod ne bode prej vršili, predno ne odide laška kraljevska družina v Monco. Tam, oziroma v Milanu, da se snideta vladarja. Kdaj se bode to zgodilo, niti ti „dobro poučeni“ novinarji povedati ne vedo.

„Narodni list“ od 1. aprila poroča z juga, da se v slednjih dneh nič nij čulo o Krivošnjancih. Kaže se, da so topovi napravili mir. — V Morinji zaprli so nekovega Lazareviča zaradi sumnje, da je v zvezi z vstaši. V njega hiši našli so puško z napisom: „Za hrabrost Vukaličovi.“ Lazarevič oddal se bode vojnemu sodišču. — Iz Močvara se poroča temu listu, da se tam delajo velike priprave za slavnostni sprejem barona Jovanoviča, ker se goji nada, da bode s svojim brzim postopanjem tudi v Hercegovini pomiril vstaše. — Čete našle so 40 konj, katere so vstaši pred nekaj dnevi pri Vizini ukradli.

Zuano je, kako so začetkom upora na jugu prinašali nemški listi dan na dan dolga poročila, v katerih so pripovedovali iz „zanesljivih“ virov, da Rusija na vso moč podpira z denarjem vstaše, da jim pošilja orožje in celo ruski prostovoljci da so mej vstaši. A ker je bila to uže predebela laž, bilo jo je lehko pobiti — in tako so vselej na laž postavljeni novinarji te vrste utihnili za nekaj časa, češ, da svet pozabi nekoliko te izmišljotine, pozneje nadaljevali bodemo sumničenja. In res prinesli so pred kratkim vest, da bode iz Odese odšlo v Hercegovino petdeset ruskih prostovoljev, katere je dobro oborožil slovanski komite. A tudi ta laž nij imela dolgih nog, danes uže preklicavajo to vest. Taka je ta nemška taktika; vsako sredstvo jim je dobro, da le soseda sumničijo!

Vniranje države.

V „W. allg. Ztg.“ nahaja se prav čudovit dopis iz Berolina. V dopisu tem se pripoveda, da je Bismark sklenil Rusijo popolnem uničiti; v to pa da so se zavezale države: Nemčija, Avstrija, Turčija, Švedska, Rumunija in Srbija. Ta zveza da je uže gotova in da bi bili takoj položili na zeleno mizo severnega moža in Bismark bi mu bil rezal kos za kosom od telesa in te kosove podarjal gori imenovanim državam, — a tem nameram Bismarkovim da njih prijazen nemški cesar. V dopisu tem je z glavnimi črtami tudi uže narisan bodoč zemljevid Evrope. Vse te vesti so pa pač le izrodek dopisnikove fantazije; kajti gotovo je, da v teku jednega leta ne bode Evropa vznemirjena po vojski.

V Bolgariji so razmere mej strankami zopet silno žalostne. Vsi poskusi, napraviti mir mej konzervativno in liberalno stranko, so se razbili in zdaj zopet vsaka za se agitira in si skuša kolikor mogoče obilo privržencev dobiti. Liberalna stranka sklicuje ljudske shode, kjer se sklepajo resolucije za zopetno upeljavo ustave. Vlada pa tega gibanja liberalcev ne gleda z mirnimi očmi, nego dala je zapreti uže več liberalnih vodij, in jih niti proti vložiti kavcije izpustiti neče. Na ekonomičnem polju pa tudi razmere niso prepričalne. Cujejo se večkrat tožbe o prevelikem državnem primanjkljajih.

Listi nacionalno-liberalne stranke v Nemčiji jeli so v slednjem času skoro dan na dan prinašati dolge članke, v katerih pozivajo vladu in vse vplivne može, naj gledajo na to, da se bode ponemčevanje Poljakov v hitreje vršilo, da „zmaga popolnem nemška omika“. Ne le, da Poljaki nijmajo šol in uradov v svojem jeziku, hoté jih še bolj posilno germanizirati. Istinito, lepa je ta nemška liberalnost!

Bismarkovih tožb zaradi žaljenja časti nuj konca ne kraja. Zdaj posadil je zopet pet osob na zatožno klop, ker so razširjali novine, v katerih je bil kancelarjev absolutizem in njega teptanje svobode ostro grajajoč govor Momsonov tiskan. Tako se godi istinito za svobodo naroda vnetim možem v „svobodnej“ Nemčiji.

Kakor smo uže poročali, prišli so iz Nemčije uradniki v Turčijo, da pomagajo sultangu izvesti nekatere reforme vlade. Ti nemški uradniki izdelali so zdaj načrt in sultan ga je sprejel.

„Sicilijanske večernice“ izvršile so se v popolnem redu.

Poročila iz Barcelone vzbujajo vedno večjo pozornost. Začetkom mal upor proti kupčijski zvezni Francijo, preti razširiti se zdaj v državljanško vojsko.

Razmere v Egiptu so navzlic temu, da se velevlasti pridno posvetujejo o uravnanju, vznemirljive. Arabi paša in pa evropska kontrola sta nezdržljiva, sultan in ekskedive bojujeta se za supre-

macijo, zdanji kedive je popolna ničla, obnašanje vojnega ministra Arabija kot glave narodne stranke je dvoumno in ne ve se še, čegavo sredstvo je ta.

Angleška vladu baje namerava irskim grofijam dovoliti nekakšne deželne zbore.

Razmere v Irskej se navzlic vsem prizadetanjem vlade ne hote zboljšati. Agrarne umore se zopet gosteje ponavljajo. Skoro vsak dan dohajejo policiji ovadbe o nameravanih napadih; časih se posreči policiji zasačiti kako zalogo orožja in streliča, a redko more dobiti v svoje pesti udeležence. Irski patriotje se borijo meju seboj, Homulerji in udje deželne lige se prepirajo z isto ostrostjo, kakor oboji proti vladni.

Dopisi.

Iz Ljubljane 3. aprila. [Izv. dop.] (Karl Krimmer! Kdo pa je to?) Znano je, kako buda se godi ljubljanskim nemškutarjem zastran kandidatov v III. volilnem razredu. Prejšnja leta se jih je g. Otmar Bamberg, tiskar „Laibacher Zeitunge“ redno usmiljeval ter iz nemškutarskega usmiljenja v III. razredu redno propadal; letos je pa mož z ozirom na uradni ljubljanski list nekoliko trdejše srce pokazal ter se nij pustil kandidovati. Usmilila pa sta se Deschmanna znani lakirnik g. A. Eberl in nožar g. Hoffmann, tisti nožar, ki je leta 1848. prodajal nože in sablje z napisom: „Udri nemškutarja!“ A tretjega kandidata vender Deschmann nij mogel ter nij mogel dobiti, tako, da so nemškutarji v svojem volilnem shodu za III. razred samo dva postavili. Še le sobotui „Laib. Wochenschrift“ oznanja nam tudi tretjega kandidata — g. Karla Krimmerja, in odkritosrčno moramo povedati, da, ako se je hotel Deschmann z volilci samo pošaliti in ponorčevati, potem jo je izvrstno zadel. Kamor si v soboto ali v nedeljo v javen lokal prišel, od vseh stranih ti je donelo vprašanje na uho: „Karl Krimmer! Kdo pa je to?“ Nihče ga nij poznal, nihče vedel, kdo je, kaj je. Naposled nam je vender neki volilec o tej najnovejšej nemškutarskej velikosti dal naslednje pojasnilo. Karl Krimmer je priprst mizar, ki v Karl Tavčarjevej hiši na Celovškej cesti gostuje. Mož je rojen Nemec, priseljenec. Dozdaj je bil skromen, tih človek, ki se kot tujec nij vtikal v politiko. Njegovega imena nij si nikjer čul, njega nikjer videl. A zaslužek, katerega mu je od slovenskega prebivalstva nesel njegov obrt, ta mu je menda zdaj, ko se mu predobro godi, šel tako v glavo, da hoče delati mej nami tudi nemško in nemškutarsko politiko! Mi mu želimo, da bi mu prav dobro teknila in da bi g. — Karla Tavčarja še dolgo ne bilo z Dunaja; kajti, ko bi se ta povrnil, ne vemo, kako bi se z g. Krimmerjem pomenila!

Iz Kropje 3. aprila. [Izv. dop.] Da sta bili tu dve društvi, je znano. Vender na prizadetjanju „čitalničnega predsednika“ in tukajšnjega gospoda beneficijata sklical se je zbor rodoljubov obeh strank v neutralno gostilno v posvet za nabiranje prostovoljnih darov za „Narodni dom“. Izvolil se je pri tej priliki poseben odbor, kateri ima skrbeti, da se nabirajo prostovoljni doneski v ta namen in da se napravi na Velikonočni ponedeljek popoludne tombola na prostem pri Kropi za tako imenovan „Dolgo njivo“, kamor se uže od starodavnih časov na ta dan shaja mladi svet v razveseljevanje in zabavo, kjer se vsakovrstne stvari, običaji obhajajo. Tu se misli prirediti velikanska tombola, h katerej veselici se bodo povabili vsi prebivalci iz Kropje in Kamnegrice, z Dobrave in vse okolice. Veselilo nas bode, ako nas tudi vrli narodni Radovljičani pri tej priliki s svojim pohodom počaste. Posebni plakati in vabila naznajali bodo natančni spored; upamo dobrega uspeha, saj gre tu za „Narodni dom“, in kaj more pravemu Slovencu ljubšega biti, kot Slovenca dom? Pokažimo, da smo vredni, imenovati se zavedne Slovence! Ker delujemo v sporazumljenji s čast. duhovščino, katera hvalevredno podpira to podjetje in ker bode odbor gotovo storil vse, kar je potrebne, in ker bode tudi vsak domoljub po svoje moči pripomogel, nadejamo se prav veselega dne in mnogobrojne udeležitve. Tedaj na svidenje „Za Dolgo njivo!“

Iz Litije. 2. aprila [Izviren dopis.] Znana kraljeva lipa Ljubljanskemu Wochentblattu še zmerom ne daje miru. Tako imenitna se mu zdi. Kakor je prej hitel, ko je bila posajena, razvoniči to novo nevarnost za nemščino v široki svet, tako se zdaj, ko je od hudobne roke ukončana, spet ne more zdržati, da ne bi svojim drugom razglasil te veselje novice, češ, oddihnite se in bodite spet brez skrbi, lipe ni več.

In srečni uspeh, ki ga je imel njegov prvi opomin, daje mu srčnost, stori še jeden korak dalje ter skuša oprostiti svojo stranko tudi od sume, da bi bil kdo od njegovih to nedolžno dresesce njegove spodnike v kraj spravil.

Brez dolzega premisljevanja to zvita buča tako-le ugovarja: moja stranka je kulturnosna in svet je že zavoljo tega ne bo sumničil, Slovenec pa je, kakor moja stranka že toliko let na ves glas v svet trobi, surov in zarobljenec, zato denimo brez vsega premisleka tudi to krivico naj.

In tako naznanja v svojej zadnej řeči z vso resnobo: Litijski fantje so lipo ukončali.

Le škoda, da nam on, če res kaj ve, teh fantov z imenom ne pove. To bi bilo potrebno, ker drugače njegova trditev nij prav verjetna. Zakaj fantom lipa nij bila prav nič na poti, ter dopis v Wochentblattu zoper lipo skoro gotovo nij bil od njih; pa ko bi jim tudi bila, oni ne bi bili zato celih 14 dnij nalašč temne deževne noči čakali.

Staro pravilo tacib, ki imajo s kazenskimi oblastmi opraviti, bilo je do zdaj: „Si ficišti, nega“ t. j. če si storil, taji.

Ljubljanski Wochentblatt pa zna, kakor vidimo, za svojo stranko še drugače: Če si storil, na drugači zvali.

To je gotovo novo pravilo, če ravno menda tudi med lopovi neviteško.

Zdaj naj pa še kdo reče, da nemščutarji niso prebrisani in da ne znajo li več, ko hruške peči. Ljubljanski volilci, ne prezirajte tako izvrstnih lastnosti.

Društvena beseda v ljubljanskej čitalnici.

Beseda dne 2. t. m. bila je gotovo jedna najlepših in vse točke programa vršile so se izvrstno. V prve vrsti gre zasluzena hvala gospodu Alfredu Ledenigu za prepričljivo sodelovanje na harmoniji in vsem onim gospodom, ki so ž njim pri posameznih komadih soigrali.

Tako prva točka Karol M. Weberjeva „Euryanthe“ — ouvertura vzbudila je občno začudenje. Kdor pozna to imenitno skladbo in vše ceniti, koliko izurjenosti je treba, da se eksaktne igra, moral je priznati, da je šestorica diletantov, namreč gospodje Ledenig, vitez Ohm-Janušovsky, Klein, Josip Meier, Parma in Rohrman mojstrosko svirala. Ensemble je bil skozi in skozi hvale vreden in pokazali so gospodje igralci, da se more delo, katero je v originalu spisano za velik orkester, tudi z manjšimi sredstvi občinstvu predstaviti, tako se najdejo dobro izvezbani muziki, ki vedo rabiti svoje instrumente za izražanje raznih efekto. — Jako lepa je transkripcija rex tremenda e recordare iz Verdijevga slavnoznanega requiema.

Zamakneno smo poslušali to krasno muziko, katera mora segati vsacemu v srce. Avgust Rheinhartov arrangement za violoncello, gosli, harmonij in glasovir je popolnem prilezen za to skladbo, a gospodje Alfred Ledenig, Viktor Parma, Julij vitez Ohm-Janušovsky in Anton Klein so z gorkim čutstvom izražali na svojih instrumentih vse lepote te imenitne Verdijeve kompozicije. — Ketterer — Durandov „Faust“ duo concertant za glasovir in orglje je sestavljen po motivih znane Gounodove opere „Faust“. Pri tej točki smo imeli priliko občudovati igro gospoda Julija viteza Ohm-Janušovskega, ki je raznovrstne težavne zares virtuozno igral, čutilo se je, da je gospod ekscentren muzikus in veselilo nas je, da je, akoravno rodem Nemec, z veseljem čitalničnemu odboru pripomogel pri izvrševanju te besede.

Gospod Alfred Ledenig je pa izvabil iz svojega

harmonija nebeške glasove in s svojo spretno igro v občinstvu tako pozornost prouzročil, da je vladala meje igranjem tista tihota, ki je mogoča pri obilo zbranem poslušalstvu le tedaj, če se sliši kaj posebnega, kaj izredno lepega. — Mendelssohn — Bartholdyjevo „Svatbeno potnico“ svirala je zopet šestorica gospodov Ledenig, Ohm vitez Janušovsky, Klein, Meier, Parma in Rohrman jako precizno. — Naš moški zbor je bil ta večer zopet v polnem številu zastopan ter popeval prav dobro, posebno pa je dopadel Hajdrihov zbor „Sirota“, pri katerem je pela altsolo gospica Jela Piskarjeva s tako prijetnim ljubim glasom, da je občinstvo burno zahtevalo ponavljanje. — Jako interesantna točka bila je Verdijski „Ave Marija“, samospev za sopran s spremljevanjem na goslih in harmoniji. Gospica Albinina Boehmova pela je ta prekrasni napev z gorkim občutkom in njen prijeten, mehak, izvrstno izšolan glas in tako simpatičen organ, ogrel je vsacega. Pa tudi spremljaveca gospoda Ledenig in Klein imela sta priliko z nežno diskretno igro povzdigniti vse lepote te ganljive skladbe. Harmonij in gosli se zares najlepše priležejo za spremljevanje skladbam te vrste.

Občinstvo je pri vseh točkah z gromovitim pleskom skazalo svojo pohvalo in kaj bi ne, ko smo v istini po prijaznem sodelovanju imenovanih gospodov in gospic imeli izredno lep glasben večer. Gospod deželni predsednik je bil tudi navzočen in je na konci besede osobno pohvalil posamezne koncertante.

Domače stvari.

— (Včerajšnji naš list zaplenili) so zaradi dopisa „Iz Ptuja“, v katerem je govor o „vladanji prvesednika okrajnega šolskega sveta.“

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba preteklo soboto obnesel se je posebno vrio, kajti udeležencev bilo je 60 in vsi ti pri najboljšej volji in tistem prijetnem humorji, ki je za zabave te vrste neobhodno potreben. Da se je ta humor vzdrževal ves večer in primerno množil, k temu pripravila je gospe Šunkove vokusna in prav dobra kuhinja, in gosp. Tavčarja tako imenovano „banketno vino“. osobito pa umestna in posebno dovitna prednašanja. Gosp. dr. H. Dolenc pozabil je bil sicer začetek svojega berila doma, pa to, kar je nam čital, bilo je tako prepleteno z zdravim dovitom in tako šaljivo, da bode zelo obvezal naše čitatelje, ako nam privošči ta spis za podlistek. — Gospod poslanec dr. Vošnjak, pri svojem prihodu navdušeno pozdravljen, govoril nam je „o veselih in britkih urah državnega poslanca“ ter ta govor razvrstil tako mikalno, da se sme ta točka pričevati najizbornejšim našim večerom. Gospod Evgen Lah podal nam je statistiko jour fixov s pri njem običajno natančnostjo in z nepričakovano skrbno zabeleženim materialom. Mej petjem, nabi ranjem za „Narodni dom“, napitnicami in čestitanjem odličnemu članu, česar „god in praznik“ bil je včeraj, pretekle so prehitro kratke ure. Prihodnji jour fixe bode 15. t. m.

— (Popularno-znanstveno predavanje.) Gospod Ivan Hribar čital nam je v nedeljo v čitalnični dvorani svoj tako temeljito in vrlo zanimivo sestavljeni spis: „Aleksander Sergijevič Puškin in njegove poezije“, ter vredno zaključil vrsto teh predavanj. Ker je bil gospod Hribar tako prijazen in nam je poklonil rokopis, priobčili bodoemo to lepo razpravo kot listek, kar bode gotovo ugajalo čitateljem.

— (Seja „Slovenske Matice“) preteklo soboto trajala je cele štiri ure. Zaradi obširne tvarine in velevažnih sklepov priobčimo obširno poročilo v kratkem.

— (Kranjsko obrtnijsko društvo.) Deželna vlada potrdila je pravila obrtnijskega društva, kateremu je predsednik g. J. N. Horak. V kratkem se sklice občni zbor.

— („Ljubljansk pohajkovalec“) nam piše: Več dni uže, šetaje po „Zvezdi“ opazujem g. Dežmana, da hodi z jako resnim obrazom v

tukajšnjo realko. Ugibaje, kaj je namen njegovim pohodom, mislil sem, da namerava morda zopet pripjeti se uže 1853. I. opuščene supienture ter da v to svrbo dopoljuje svoje znanje v fiziki in matematiki v izredno ad hoc odločenih urah. A ker je, kakor rečeno, idoč v realko bil kislega, nazaj gredé pa nekako veselega, zadovoljnega lice ter stopical mnogo živahnejše, preveril sem se, da temu preobrazenju nij uzrok radost duha zaradi pomnožene vednosti, da marveč zajec tiči v drugem grmu. Nijsem se prevaril, kajti skrbna opazovanja in povpraševanja pokazala so mi pravi sled. Gospod Mrhal, c. kr. vodja realke se namreč obotavlja in brani uže razglašene kandidature v mestni zbor, ker mu po glavi šumi „fakcijoza opozicija“, kakor tisto „zdelo“ v Jurčičevih „Rokovnjačih“. In ker tako šumenje nij baš prijetno, se vedno pripravlja, odpovedati se tej kandidaturi. Kakor hitro g. Dežman prejme „bulletin“, da je kriza nevarna, uže je na potu v realko pregovarjal zdvojenega kandidata in pobijat pomisleke, ki so se mu prav nepotrebitno vrinili v glavo. In ko je zarotil pretečo nevihto, potem gre izpremenjenega obraza zopet nazaj, ker je „panal strah“. In tako hodi g. Dežman iz svojega stanovanja v realko s čmernim, nazaj pa z zadovoljnim obrazom, časih kar po dvakrat na dan in „konservira“ svojega kandidata, da se mu ne „zbersa“.

— (Slovensko gledališče.) Včeraj predstavljala se je igra „Snubitev“, pisana po E. Tomiču v hrvatskem in preložena po M. Malovrh na slovenski jezik. Ta igra nij posebne vrednosti in mi bi jo stavili v jedno vrsto s proizvodi Kotzebua. Dejanja je malo in igra je prav nepotrebno raztegnena. Manjka jej živahne razpeljave, bolj motiviranih in mikavno se razvijajočih prizorov. Iz teh in še drugih uzrokov ne bode napravila nikdar močnega utisa, zaradi tega tudi naše dramatično osobje nij doseglo zaželenega efekta. Gospici Nigrinovi in gospa Gutnikova igrale so, kakor vsekdar, prav dobro ter kazale svojo redko nadarjenost in elegantne oprave. Gospod Kajzelj, kateremu naloga Dombaja nij umerjena nalašč, ne pride lehko v zadrugo. Mali smeh, kratka mimična poteza, in zopet je na konji. Izmej ostalih igralcev omenjamo gg. Danila in Hudoroviča kot jako marljiva predstavljalca. G. Šturm nij bil pri glasu, gospica Drobničeva, ki je nastopila menda prvikrat, utegne biti še dobra podpora našemu odru. Gledališče bilo je dobro, a vzliz blagemu namenu premalo obiskano. Pohvalno se moramo spomniti godbe, katera je svirala ouverture, sestavljeno iz slovanskih narodnih pesnij, na konci pa par nežnih valčkov.

— (V mestnej klavnici) pobilo se je v meseci marci t. l. 265 goved, 336 prašičev, 887 telet, 43 koštrunov in 616 kozličkov. Prašičev bilo je 7 ikrastih in zbog tega pokončanih.

— (Posip.) V Zagorji pod Litijo udr se je hrib tam, kjer se izteka potok Medja v Savo, kacihi 300 sežnjev na doigo, in zasul stransko železnico, ki drži v rudnik in okrajno cesto. Tudi žaga, na katerej so delali delavci znanega domoljuba gosp. Hrena, in mala hišica, sta uničeni in bati se je, kakor se čuje, da bode posip nevaren celo južne železnice. Iz Ljubljane odpeljala se je uže posebna komisija.

— (Dva naša rojaka) namreč gospica M. Rajčeva in g. A. Žužek, oba Ljubljanci, so delovala sta 30. p. m. v Gradcu pri koncertu na citre. „Grazer Morgenpost“ v listku nadpisaniem „Eine steirische Estudiantina“, izraža se kako pohvalno in piše mej drugim, da je igra gospice Rajčeve navduševala občinstvo. Tudi „Tagespost“ pravi, da so se vse točke odlikovale s posebno čistoto, preciznostjo in krepkim glasom. To je gotovo lep uspeh naših rojakov na tujež zemlji! Opravičena je tedaj želja, da bi omenjena mlada rojaka tudi nam v Ljubljani pokazala svojo umetnost.

— (Pravi Nemci in nemščutarji.) V Pragi izdava slovečni nemški šolnik Jos. Heinrich (bivši državni in deželni poslanec) list „Allgemeine österreichische Lehrerzeitung“, ki prinaša v zadnjem broju ves govor dr. V ošnjaka v državnem zboru o koroškem šolstvu. — Ljubljanska „Schulzeitung“

pa piše neprenehoma o slovenizaciji naših šol in je ponatisnila protest koroških županov zoper znano dr. Vošnjakovo interpelacijo.

— (Mladina je narodna.) Neki gospod F. prišel je danes po svojega sina ter pred odhodom z 10 let starim nadarjenim fantekom v gostilni okrepeval se. Fantič poprosi očeta za 4 krajcarje, in oče mu da šest krajcarjev, misleč, da hoče fantič pač kupiti kako igračo. Toda ta se za dar spodobno zahvali, gre izza mize in vrže novčice v pušico za „Narodni dom“. Osupnilo je to g. očeta in in dejal je: Čudno! jaz sem nemškutar, a sinek moj daruje izprošene krajcarje v pušico za „Narodni dom“. A tudi drugi gosti bili so prijetno iznenadeni, pohvalili so zavestnega učenca in g. očeta opozarjali so na slučaj, ki glasno kaže — da prihodnost je — naša.

— („Ljubljanski Zvon“.) Zadnja 4. številka ima naslednjo vsebino: B. M.: Spomladi. Pesen. — Dr. Fr. Detela: Malo življenje. (Dalje.) — Dr. H. Dolenc: Izza mladih let. II. — Boris Miran: Po velikem požaru. — Simon Rutar: Jedinstvo slovenskih dežel od VII. do XIII. stoletja. (Dalje.) — P.: Dekliška tožba. Pesen. — X.: Oljki. Pesen. — b.: V cerkvi. Pomladanski dan. Pesni. — Janko Kersnik: Luterski ljudje. Povest III. — J. Jesenko: Zemeljski potresi. XXIV. — J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. (Dalje.) — A. Bezenšek: Šolstvo in prosvetni zavodi v kneževini Bolgarski. — Slovenski glasnik. — Da je tudi ta številka zanimiva in izborna, razvidno je iz navedenih imen in res veseli moramo biti, da imamo tak list.

— (Administracija „Ljublj. Zvona“) nas prosi objaviti, da se je 4. št. poslala samo tištih četrtnih naročnikom, ki so svojo naročnino do 31. marca ponovili. A vsem dozdanujim četrtnim naročnikom prihranjena je še 4. številka, novi naročniki morejo dobivati vse dozdaj na svetlo prišle zvezke. „Ljubljanski Zvon“ stane od 1. aprila do konca leta 3 gold. 45 kr.; za četrtna leta 1 gl. 15 kr.

— („Kresa“) št. 4. donaša naslednjo vsebino: Anton Koder: Zvezdana, roman. (Dalje.) — Lujza Pesjakova: Dve pesni po ogerskem. — Y: Zvezdogled, pesen. — Pavlina Pajkova: Mačeha, novela. (Dalje.) — Jos. Cimperman: Ivéri. — Vilko Drvanjski: Pred Stanka Vraza podobo, pesen. — J. Scheinigg: Dve narodni z Rožanskega. — L. Gajko: Kako Indi svatujó. — M. Tonejec: Nekoliko o strupenih kačah iz domaćih dežel. — Dr. Josip Pajek: Praznoverske bajke in šege mej štajerskimi Slovenci. — Trstenjak: Zgodovinske črtice o nekdanjej provinciji: Windischgraz. — Jož. Ogorek: Poročila o poljskej književnosti. — Drobnosti. Kres izhaja v Celovci jedenkrat na mesec.

— (Slava Slovencem!) V ruskem državnem „Vestniku“ od 20. jan. 1882. 1. beremo, da je ruski car 8. jan. t. l. v Šmartinem pri Litiji rojenemu g. Jarneju Brezovarju za vzorno službovanje in posebne zasluge na učiteljskem polju podelil red sv. Stanislava druge stopinje. Tako imamo na Ruskom rojaku, ki je uže z redom sv. Ane in redom sv. Stanislava od mogočnega ruskega vladarja odlikovan. Čast in slava njemu, ki dela čast narodu!

— (Nove šolske knjige.) Ne prof. Lavtar, (kakor smo zadnjič poročali), ampak prof. And. Senekovič piše fiziko ali prirodoslovje za nižje gimnazije ali realke. Knjiga bode v rokopisu v kratkem dovršena. V terminologiškem delu se bode popolnem ujemala s prof. Celestinovo aritmetiko. — Naučno ministerstvo je odobrilo rokopis šolske knjige „Domoznanstvo“, katero je o avstrijskem Primorju spisal prof. Sim. Rutar. Knjiga je namenjena učiteljiščema v Gorici in Kopru. — Ljublj. Zvon“.

— (Nov slovensk rokopis.) Ljubljanska c. kr. licealna knjižnica hrani, kakor je znano, slovensko prelogo štirskega vinogradskega zakona, izdelano 1644. 1. Te dni našel je g. Deschmann v nekej knjigi bivšega Dolskega arkiva (katera je zdaj v kranjskem muzeju) tega istega zakona starejšo, do zdaj povsem neznano prelgo, ki je osobito zaradi jezika zanimljiva, kajti v njej se nahajajo i starinske, še Trubarju neznane oblike i mnoge besede, dozdaj pogrešane. (N. pr. . . wie es in der Lands-

handvest begriffen ist . . . sloveni se tu: kakur je Vdefhelskim rozhinu (ročinu) sapopadenu . . . (pag 14. cap. XX.) Naslov dragocenemu temu spomeniku, pisanemu na 27 listih fol. je sledče: GORNIH BVQVI. od kralja Svetlosti offen innu poterien general inu Priuilegium Is Nou u Slauenki Jefigk fultmazhan skufi Andrea Rezla Farmostra na Rakj. Anno M: D: LXXXII. — G. Deschmann je ta v formalnem in leksikalnem oziru preimenitni rokopis slovenski izročil g. Levstiku, da ga znanstveno preiše. „Ljubljanski Zvon“.

— (Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) G. Janez Krnec, nadučitelj v Šent-Vidu nad Ljubljano, pride v Trebnje na Dolenjsko, in od ondot g. Alojzij Jerše v Šent-Vid. G. Anton Junec, učitelj v Šent-Kocjanu pri Turjaku, gre v Hotič pri Litiji. Gdč. Ana Podrekar je za trdno postavljen na 4. učiteljsko službo v Tržiči.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Kamnik 3. aprila. Ministerstvo je za Kamnik dovolilo obrtniško šolo.

Praga 3. aprila. Konzervativni odbor za volitve iz veleposestva je sklenil, da ponudi ustavovernemu volilnemu odboru za zdanjo državnozborsko zasedanje nov kompromis, da se pri poznejšej volitvi skupno sprejme kandidat one stranke, katera je imela izpraznjen mandat v svojih posesti.

Razne vesti.

* (Izdelki iz papirja.) V kake svrhe služi papir, dokazala je zadnja obrtniška razstava v Louisville v Ameriki. Razstavljena so bila kolesa za železnice iz papirja krasno izdelana in pri tem cenejša in trdnejša nego železna. Narejajo se iz papirnih krožnikov, ki se z utežo šestih ton (120 centov) in skladnice petih čevljev na malo palcev stisnejo v kup. Potem se obdajo z jekledim obročem in os pritrdi se z jeklenimi klini v pesto. Taka kolesa se ne stró, če odpade tudi jekleni obroč, so vendar še za rabo. Papirnato kolo preteče 2,400.000 milj, predno je obrabljeno, kolo iz jekla ali vlitega železa pa le 200.000 milj. Papir se po primerenem pritisku tako strdi, da se ga le dijamant prime. Jekleno dleto se nad takim papirjem zarobi. Bankovci angleške banke se tiskajo na poseben papir, ki se prireja iz prediva, kako, to je tajnost. Če se iz angleškega bankovca, ki velja pet šterlingov, naredi vrvica, se sme na njo ebesiti 325 funtov teže, predno se raztrga. Na omenjene razstavi kazala se je samokolnica, katere tržica je bila sestavljena iz tankega papirja, pa se je vendar lehko naložilo pet ton teže. Razstavljena je bila raznovrstna posoda iz papirja, krožniki, sklede, noži, žlice, piskri in kuhinjska posoda, da cela postrelja iz papirja. Vsi ti predmeti so bili jako lepi in nerazrušljivi.

* (Slon zavarovan.) Bel slon, katerega peljejo iz Siama v Evropo, ter je kupljen za Berolin, je pri nekej švicarski družbi zavarovan za dobo vožnje za 30.000 mark, zavarovalnina s postranskimi plačili iznosa nad 300 mark.

* (Najdaljši most na svetu,) oni ki pelje čez „Canale Grande“ v Benetkah, je 3601 meter dolg. — Most je ves iz Kamna, ima 222 oblokov; stebri so na 75.000 kolih. Za cel most, ki se ga je 5 let zidal, se je porabilo 150.000 istrskih kamnov; ves most je stal 4,500.000 lir.

Dunajska borza

dné 4. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih . . .	75	gld.	90	kr.
Enotni državni dolg v srebru . . .	76	,	55	"
Zlata renta	93	,	—	"
1860 državno posojilo	129	,	25	"
Akcije narodne banke	818	,	—	"
Kreditne akcije	328	,	70	"
London	119	,	70	"
Srebro	—	,	—	"
Napol.	9	,	48	"
C. kr. cekini	5	,	62	"
Državne marke	58	,	60	"
4% državne srečke iz l. 1854 . . .	250	gld.	118	,
Državne srečke iz l. 1864 . . .	100	,	170	,
4% avstr. zlata renta, davka prosta . .	93	,	10	"
Ogrska zlata renta 6%	118	,	70	"
" papirna renta 4%	88	,	—	"
" papirna renta 5%	87	,	20	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig. .	104	,	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	113	,
Zemlj. obč. avstr. 4 1/4% zlati zast. listi .	119	,	—	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice .	98	,	—	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice .	105	,	—	"
Kreditne srečke	100	gld.	179	,
Rudolfove srečke	10	,	—	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	,	129	,
Tramway-društ. vel. 170 gld. a. v. . .	212	,	75	"

Loterijne srečke 1. aprila.

V Trstu:	68,	72,	58,	71,	6.
V Lincei:	9,	54,	17,	53,	16.

Gospodu Franu Kvizi, c. kr. dvornemu založniku v Korneuburgu.

Sarajevo, dné 18. novembra 1878.

Restitucijski flujid, katerega je Vaše blagorodje okupacijske armadi neplačno daio na razpolaganje, vporabljal se je v teku okupacije mnogostransko pri voznih kakor tudi ježnih konjih.

Izražajoč Vam za patriotični dar zahvalo, rad porabim priložnost, da Vam naznam, da se je omenjeni flujid kot **zdravilno in preservativno sredstvo proti vsem bolečinam**, katere prouzroči prevelik trud in škodljivi vplivi taborskega življenja, **vporabljal kot izvrstno sredstvo**.

Na povelje **Nj. ekscelence armadnega poveljnika**.

Grof Sizzo.

(217—1) kamernik in ordonančni častnik.
Kje se dobi, naznanjeno je v inseratu „veterinarni preparati“ deuašnjega lista.

Darila za „Narodni dom“.

Prenesek	495	gld.	53	kr.
Iz pušice v čitalnici	3	,	62	"
Za pušico v Moravče prodano	—	,	80	"
Pri jour fixu 24. marca nabranih	3	,	70	"
Osmrica díjakov nabrala na Fužinah	2	,	50	"
G. Jakob Žnidaršič v Gradej	1	,	—	"
Gg. Oblak, Kuster i. P. i. P.	3	,	50	"
G. župnik v —	3	,	—	"
Za pušico „pri Jelenu“	—	,	80	"
Gg. uradniki banke „Slavije“	4	,	50	"
Gospa Trpinčeva v Ljubljani	200	,	—	"
Vkupe	718	gld.	95	kr.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm.
31. marca	ob 7. uri zjutraj	731·43 mm.	+ 0·4°C	slaboten jugozahod	jasno	0·00 mm.
	ob 2. uri popoldne	729·87 mm.	+ 16·4°C	slaboten jugozahod	deloma oblaka	
	ob 9. uri zvečer	731·23 mm.	+ 8·8°C	slaboten jugozahod	oblaka	
1. aprila	ob 7. uri zjutraj	732·28 mm.	+ 1·0°C	slaboten vzhod	jasno	0·00 mm.
	ob 2. uri popoldne	730·95 mm.	+ 18·0°C	slaboten vzhod	deloma oblaka	
	ob 9. uri zvečer	731·60 mm.	+ 10·8°C	slaboten vzhod	jasno	
2. aprila						

Razglas.

Dne 17. aprila t. l. dopoludne ob 10. uri se bode pri podpisanim magistratu mestna kopalj v Koleziji za leto 1882. po očitnej ustnej dražbi v najem oddala.

To se javno razglaši s pristavkom, da se pogji dražbe tukaj izvedo, da se pa do dneva ustne dražbe tudi pismene ponudbe sprejemajo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 27. marca 1882.

Župan: Laschan.

Na hitro je na prodaj

harmonika

(Fussharmonika)

z izvrstnim glasom in močna. Več o ceni pove

J. Alojzij Jaklič,
v Smartinem pri Litiji.
(205—1)

Učenec,

star 13—15 let, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v prodajalnico z mešanim blagom A. Krajerja v Postojni.

(206—1)

L. EHRWERTH,
zobni zdravnik, v Gospokih ulicah št. I,
ordinira v vseh

zobnih boleznih

in postavlja zdaj

umetalne zobe in zobovje

dobro in brez bolečin. (77—16)

Komi,

moške starosti 30—40 let, neoženjen, dobro izuren in s potrebnimi lastnostmi za vodstvo večje prodajalnice z mešanim blagom večjega kraja na Notranjskem se sprejme pod dobrimi pogoji. Ponudbe sprejema iz prijaznosti J. W. Stedy, v Ljubljani.

(202—2)

Tuji:

31. marca.

Pri Slonu: Krisper iz Grada. — Sobieczky iz Pulja. — Kramprath iz Karlovega mira.

Pri Maliči: Reghem z Dunaja — Erker iz Presburga.

Pri avstrijskem cesarju: Vrankovič iz Prasberga.

Umrl so v Ljubljani:

29. marca: Barbara Kogl, c. kr. ascorsjeva vdova, 65 let, Kongresni trg št. 14. — Meta Brajer, mestna ubožica, 84 let, Soteska št. 6, za starostjo.

30. marca: Jožef Indof, železniškega konduktora sin, 1 mes. Krojaško ulice št. 1, za božastjo. — Anton Skarja, dinar, 27 let, Kravja dolina št. 11. — Jože Mrak, čevljar, 29 let, Rožne ulice št. 8, za plučnico. — Miha Kovič, gostatačev sin, 1 leto in 11 mesecev, Poljanska cesta št. 18, za jetiko.

31. marca: Marija Nedved, uradniškega sluge vdova 73 let, Ulice na grad št. 2, za starostjo.

Taj. dvor. svet. prof. H. pl. FEHLING-a

menje: „Fran Josipova“ grenka voda prekosí Friedrichshalsko 4krat, Hunyady Janošco s 44, Pálisko z 62%, kakor tudi vse znane grenke vode po vsebini vplivnih delov in nje izredna vplivnost najde tudi, kar je po zdravniških autoritetah konstatirano, v mojej kemičnej analizi svoj dokaz in razlago. V Stuttgartu, meseca marca 1882.

Dobi se v zalogah rudnic. **Fran Josipova grenka voda.** (215—1)

Veterinerni preparati

FRANA IV. KWIZDE v KORNEUBURGU,
c. kr. dvornega založnika.

C. kr. Korneuburški prašek za konje, rogato živino in ovce; uporablja se dobro za krmljenje pri rednem polaganju vsled večletnega iskustva, če živina ne je rada, če je manjka mleka, za zboljšanje mleka, kot preservativ dihalnih in prebavljalnih težav podpira isti zelo naravno nasprotovanje živalij pri kužnih vplivih in zmanjša inklinacijo k smoliki in klanju.

C. kr. priv. restitucijski flujid (zmivalna voda) za konje. Kot krepilo pred in po velikem trudu, kakor tudi kot podpiralno sredstvo pri zdravljenju vnanjih poškodovanj, protina, trganja, pri zvitji, trpkosti žil in kit itd. — 1 steklenica gld. 1.30. (Le pravo, če je vrat steklenice z rudečim papirnatim odrezkom zaprt, ki nosi moj facsimile in moja varstveno znamko.)

Kot krepilna krma za konje in govedo, da se zmedele živali zopet pomorejo in da se hitreje redi. — Zabojček a gld. 6 in gld. 3 in v zavitkih a 30 kr.

Kot vaselina konjskim kopitom proti krhkim in zdrobljivim kopitom. — Škatljica gld. 1.25.

Klep za kopita (umeten kopitski rog). — Palica 80 kr.

C. kr. desinfekcijski prašek za hleva, stranišča, ob jednem izvrstno sredstvo, da vzdrži gnojilno sol. — 1 zavitek a 1/2 kilo 15 kr., 1/2 zaboja gld. 1.40, 1/2 zaboja gld. 2.40.

Prašek za svinje, da pospešuje rejo in da se brzo opomorejo zmedele živali, kakor tudi preservativ proti tekočemu vnetju. — 1 zavitek gld. 1.26, mal zavitek 63 kr.

Umivalno milo proti poltnim boleznim domačih živalij. — 1 kositrena škatljica a 100 gramov 80 kr., — 1 kositrena škatljica a 300 gramov gld. 1.60.

Pravi dobé se gori imenovani preparati pri naslednjih prodajalnicah: V Ljubljani: W. Mayr, lekar; J. Swoboda, lekar; H. L. Wencel. V Loki: Karol Fabiani, lekar. V Celji: A. Marek, lekar; J. Kupferschmied, lekar; Karol Krisper; Fran Janesch. V Krškem: F. Böhmsches, lekar. V Kranji: Karol Savnik, lekar; Karol Puppo. V Wietingu: W. König.

Razen teh so zaloge v vseh mestih in trgih v kronovinah, katere se časih po listih oznanjajo. Kdor mi skaže ponarejalca moje zavarovane znamke, da ga morem tožiti, dobí odškodnine do 500 gld. (216—1)

*F. Buganyi,
eksportna hiša, Landstrasse, Löwengasse, Wien.*

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vše bolezni v želodci,

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabih želodcev, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vracni, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajskej cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Josip Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Michael Guglielmo. V Celji: lekar J. Kupferschmied. V Kranj: lekar Drag. Šavnik. V Kamniku: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nemajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaj takoj nagnemo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—31)

Zahvala.

Za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu gospe

BARBARE KOGL

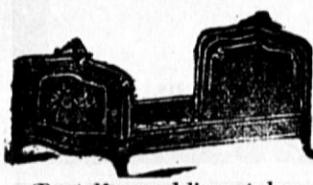
izrekamo vsem č. udeležnikom ter tudi č. darovalcem lepih vencev najtoplejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

(209)

Velike izgube,

katere je velika londonska tovarna za železno hišno opravo Codderidge Brothers and Comp.

(Postelje so blizu take, kakor ta podoba.)

1750 finih železnih, zelo lepih, lakiranih umivalnih miz velike trpežnosti, jedna po gld. 6.— (prej gld. 24.—).

1449 zelo masivnih, lepo bronisiranih, s 6 držaji, obešalnikov za obleko, à gld. 8.— (prej gld. 32.—).

1850 zelo lepo dvobarveno kostanjasto lakiranih, 130 cm. dolgih in 60 cm. širokih pol kostrenih postelj za otroke z zelo finimi zelenimi svilenimi mrežami, jedna po gld. 13.— (prej gld. 40.—).

Pismena naročila izvršujem tudi po jedino v izvrstnih eksemplarjih proti poštnej nakaznici. (190—2)

F. BUGANYI,

eksportna hiša, Landstrasse, Löwengasse, Wien.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.